

téküket meghaladó követelésre biztosítékokat vagy kielégítési alapot úgyse szolgáltatnak.

Ennek a kisebb értéknek alapulvételével rendeli a Pp. 6. §. 5. pontjának a követelés biztosítását, zálogjogot vagy jelzálogot tárgyazó perekre, — s az 1914:XLIII. t.-c. 31. §. utolsó bekezdésének az igényperekre és az ingatlanvégrehajtás alá vonásának megszüntetése iránti perek tárgyának értékére vonatkozó intézkedése is.

S ha ily perekben is a kisebb érték a per tárgya, akkor annál inkább ezt kell venni az eljárás tárgyának értékéül a követelésnek végrehajtás útján való biztosítása, vagy kielégítése végett vezetett végrehajtás útján lefoglalt ingókra vonatkozó nem is peres, hanem végrehajtási eljárásnál is.

Ezeknél fogva a végrehajtást foganatosító bírósági kiküldöttnek (bírósági végrehajtónak) valamely követelés biztosítása vagy kielégítése céljából már lefoglalt ingókra vonatkozó eljárása elleni előterjesztés bélyegilletéke meghatározásánál a végrehajtató követelése csak akkor irányadó érték, ha az kisebb, mint azoknak a lefoglalt ingóknak az értéke, amelyekhez az előterjesztésben érvényesíteni kívánt érdek fűződik. Ellenkező esetben pedig, vagyis, ha ezeknek az ingóknak az értéke a kisebb, akkor ez a kisebb érték az irányadó.

Minthogy az említett előterjesztést panaszos, — az ügyfele nevében, azért adta be, mert a bírósági végrehajtó az általa lefoglalt ingókra szoros zárt nem alkalmazott:

s minthogy ezeknek a lefoglalt ingóknak az értéke kisebb, mint a követelés,

azért az előterjesztés bélyegilletékének meghatározásánál — az 1914:XLIII. t.-c. 32. §. utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés alapján — ezeknek az ingóknak az értékét kell alapul elfogadni.

A le-, illetve felülfoglalt ingóknak a végrehajtási jegyzőkönyvben kitüntetett összértéke 326.141.000 K.

Ennek alapulvételével pedig az említett előterjesztésre 35.500 K értékű bélyegilletéket kellett volna leróni,

s mivel panaszos 340.500 K értékűt rótt le:

a fölösen lerótt 305.000 K bélyeg ellenértékét, az illeték-szabályok 143. §. második bekezdése alapján visszakövetelheti.

Részítélet után, ha az illeték kiszabás alapján készpénzben fizetendő, az ítéleti illetéket csak a pert befejező határozat jogerőre emelkedése után lehet kiszabni. (Közigazgatási Bíróság 1697. sz. elvi jelentőségű határozata.) A törvénykezési illetékről szóló 1914:XLIII. t.-cikk a részítélet illetékéről csupán a 36. §. második bekezdésében és annyit intézkedik, hogy „részítéletnél az ítéleti illeték szempontjából mindig a

részítelet tárgyának értéke irányadó“ és hogy „a részítelet és végítélet illetéke egy perben együttvéve nem lehet nagyobb, mintha az ügyet egy végítélettel döntötték volna el“.

Azonban e törvény 15. §-a szerint ítéleti illeték kiszabásának „jogerős végítélet“ alapján van helye,

s az 55. §. első bekezdése értelmében „a kiszabás alapján készpénzben járó határozati illetéket a felek olyan arányban kötelesek fizetni, amilyen arányban a határozat rendelkezése értelmében a költséget viselik“.

A Pp. 424. §. értelmében a bíróság a perköltség felől „a végítéletben vagy az olyan határozatban intézkedik, amely az eljárást előtte befejezi“. Tehát a részíteletben a bíróság a perköltség felől nem határoz.

Ezeknek a rendelkezéseknek egybevetéséből a helyes álláspont az, hogy részítelet után külön ítéleti illeték kiszabásának helye nincs, hanem az ítéleti illeték a részítelet után is a végítélet vagy a pert befejező határozat jogerőre emelkedése után szabandó ki, akkor, amikor feleknek a perköltség viselése iránti kötelezettsége is rendszerint már meg van alapítva: az 1914:XLIII. t.-c. 36. §. második bekezdésében foglalt intézkedések pedig oly esetre vonatkoznak, amikor a részíteleti illetéket bélyegjegyekben kell leróni, amelyről a lerovási kötelezettség tekintetében e törvény 51. §-a — a perköltség viselésének kérdésére való tekintet nélkül — intézkedik, avagy amikor a per anélkül nyer befejezést, hogy a bíróság a perköltség viselése kérdésében határozott volna.

Igaz, hogy az 1914:XLII. t.-c. 55. §. első bekezdésében az az intézkedés is foglaltatik, hogy „ha a határozat a költségekről nem tesz említést, a határozati illetéket a felek fele-felerészben kötelesek fizetni“. Ez a rendelkezés azonban nyilvánvalóan nem vonatkozhat a bíróságnak olyan határozatára, amelyben a bíróság a költségek viselése felől még nem is intézkedhetik, hanem csak olyan határozatra, amelyben a bíróságnak költségekről intézkednie kellett volna, de azokról mégse „tesz említést.“

Mert ha ilyen véghatározatot nem képző ítélet után az illetéket a felekre fele-felerészben szabják ki s a bíróság később a végítéletben vagy az eljárást befejező határozatban a perköltség viselésére az egyik felet kötelezi, akkor kétségtelen, hogy az egész ítéleti illetéket ennek a perköltségben marasztalt félnek kell viselni és így a másik félre az illeték kiszabására hivatott hatóság olyan kötelezettséget ró, ami végeredményben őt nem terheli s aminek kiegyenlítése céljából a felek esetleg ismét csak perre lennének kényszerítve. Sőt megeshetne az is, hogy az a fél, akitől a részíteleti illeték felelőrszét behajtják, dacára, hogy végeredményben azért ő még az 1914:XLIII. t.-c. 55. §. második bekezdésében foglaltakra tekintettel se felelős, az ellenfelétől, aki helyett fizetésre

kényszerített, a fizetett illetéket vissza se tudja kapni.

Mindezek alapján a kir. közigazgatási bíróság a kérdéses részítéleti illeték kiszabását a per befejezése előtt — időelőttinek tartja s azért a rendelkező rész szerint döntött

Pergátló kifogás tárgyában hozott ítélet illetékének alapja, ha a pergátló kifogás csak a kereset egy része ellen irányul, a kifogásolt rész értéke. (Közigazgatási Bíróság 1696. sz. elvi jelentőségű határozata.) A panaszos képviselt fele, alperes nevében egy 4 darab, egyenként 4000 pengő értékű váltó kiadása iránt indított perben a keresetnek két darab váltóra vonatkozó részére érdemleges kérést terjesztett elő, két váltóra vonatkozó részével szemben pedig pergátló kifogást emelt. A pergátló kifogást a bíróság az érdemleges ítéletben elvetette s az ítélethozatalt megelőző tárgyalási jegyzőkönyvön a panaszos a pergátló kifogás illetéke fejében 16 P értékű bélyegjegyet lerótt.

Ezzel az illetéklerovási kötelezettségének eleget is tett, mert az 1914:XLIII. t.-c. 31. §. első bekezdésének helyes értelme szerint az illetéknek a kérdésben forgó konkrét eljárás tárgyának értéke az alapja s mert a panaszos nem emelt pergátló kifogást a kereset egész tartalma ellen, hanem annak csupán egy pontosan meghatározott s külön értékelt része ellen, az e tárgyban hozott határozat illetéke ez után az érték után jár.

Ezért a rendelkező rész értelmében kellett határozni.

Részítélet meghozatala után keletkezett iratok illetékének alapja a részítélettel még el nem bírált kereseti követelés. (Közigazgatási Bíróság 1698. sz. elvi jelentőségű határozata.) Panaszos abból az indokból kéri a terhére kirótt egyszeres és felemelt illeték törlését, hogy — mivel a megtelezett jegyzőkönyvek már a részítélet meghozatala után vették fel — azok csak a részítélettel még el nem bíralt kereseti követelés, mint pertárgyérték alapulvétele mellett voltak bélyegezendők.

A panasz alapos; a 45.000.000 K perérték mellett indult perben ugyanis az 1926. május 20-án megtartott tárgyaláson a perbíróság — annak folytán, hogy alperesek kifogásaikat 20.950.000 K tekintetében visszavonták — részítéletet hozott, amelyben alpereseket 20.950.000 K megfizetésére kötelezte. A per a részítélet után a részítélettel még el nem bíralt 24.050.000 K kereseti követelésre folyt tovább.

Bár az 1914:XLIII. t.-c. 35. §-a a kereset értékének megváltoztatására a megváltoztatás kifejezett kijelentését kívánja, de mivel a panaszolt esetben a részítélet meghozatala után perértékül — a kereseti követelés kifejezett leszállítása nélkül is — nyilván már csak a még el nem bíralt 24.050.000